

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 185 (10477)

1977 чылдың август 7, воскресенье

1925 чылда тудуларга берилген

Өртөө 2 көп.

ДЕМИР-ОРУКЧУЛАР БАЙЫРЛАЛЫ

Демір-орукчулук Бүгү-эвилел хүнүгө холбаштыр Москвага байырлыг хурал болган. СЭКП ТК-ның Политбюро кеңижүну А. П. Кирилленко, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының оралакчысы М. А. Лесечко, ВЦСПС-тин даргазы А. И. Шиббаев, СЭКП ТК-ның килдиз эргелекчиси К. С. Сиринов, наң оруктарны мурнакчы амыл-ишчилери, найысалдың хөй-нитизиниң төлөөлүчүлери президиумга олурган. Орук-харылаза министри И. Г. Правоский илеткел кылган. СЭКП Топ Комитетинге, ССРЗ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунга, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелине байырлыг чагааны байырлыг хуралдың киринчиликтери хүлээп алган. (СЗТА).

Л. И. Брежнев биле Н. Чаушескуң найыралчы журажышкыны

СЭКП ТК-ның Чингине секретари, ССРЗ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев Румыниялыг Коммунисттик партияның Чингине секретари, Румыния Социалисттик Республикасының Президентиниң Н. Чаушеску-биле август 5-те Крымга ужурашкан. СЭКП-ниң XXV съездинин болгаш РКП-ниң XI съездинин шийтирлери канчаар күөттүрүп турарынын дугайын, ам ийи партияны кол кичээгейинде турар айтырылдары дугайын штер Л. И. Брежнев биле Н. Чаушеску бот-боттарында дыңнаткан. СЭКП-ниң XXV съездинин шийтирлери ботандыра-рынга, Улуг Октябрьниң 60 чылды төлөткүгү уткуур дөөш демөөсө чедип алган чедикшинери-биле холбаштыр өш Н. Чаушеску совет улуска байыр чедирген. Коммунизм тургузушкунуңа совет кижилер чаа-чаа уузтундугуларын болзуруп ол кузган. РКП-ниң XI съездинин шийтирлери ботандыра-рынга чедип алган чедикшинери-биле холбаштыр өш Л. И. Брежнев бодунуң элчөөсү румын улуска байыр чедирген.

1976 чылдың ноябрьда Л. И. Брежневтин Румыния Социалисттик Республикага аян-чоруунуң үезинде чедип алдынган дугуржушкунарынын канчаар боттанып турарын көргөт, ужуражышкынын киржикчилери СЭКП-ниң болгаш РКП-ниң аразында харылааларынын, бүгү-ле кол угуламышкынарда совет-румын кады ажылдажылганын хөгжүдүзгөсеткил ханымышкыны илгерейткен. ССРЗ-ниң болгаш Румынияны аразында кайы-даа талага ажыктыг харылааларынын мөөс солгаар-даа ханымылар, илангыя Экономикалык Дузалыктыг Чөвүлелиниң шугумунга илтиг хемчегээр-биле сыйып холбаштырып турган, ийи талааны бодурулган специализацияларын болгаш кооперастарынын перспективаны тодаралык деп ийи талааны чүткүзүп илгерейткен.

Делегей амылдарынын айтырылдары дугайы санал-ооналар солдунушкуну болган. Вьетнам керезини киржикчилери күрүлелерин Политиктик Консултанттыг Комитетиниң Бухарест чөвүлө хуралынын (1976 чылдың ноябрь) Декларациясында кирген идеялар болгаш тодарай саналдар боттарынын ужур-дузанын бүрүн-биле хөвөө арттырып турар, оларын амылдарга ботандырамы чепсекти дугуржериниң, Европга айным чок чорукту бажылаарынын хөвөө боттуу-биле бурунгаралар ийи деп база демөөлөт. Нити-европа чөвүлө хуралынын киржикчилери күрүлелерин Белградка болуур ужуражышкынын дилгир чурттарынын азы-бур тазалыг болгаш кайы-кайымыга ажыктыг кады ажылдажылганын ханымыларынга болуучу салымышкыны кириер деп идеге база илгерейткен.

Штер Л. И. Брежнев биле Н. Чаушеску олар делегейин коммунисттик болгаш амылчы шийтөөшкүниң чамдык айтырылдары дугайы санал-ооналарын солдунган. Марксизм-ленинизмге, Европа коммунисттериниң Берлин конференциясына дугуржуп алган принциптеринге үндөйлөткөн, коммунисттик болгаш амылчы партияларынын аразында интернационалчы өп-сеткил каттыштырылганын улам ийи бажылаарынын болгаш дең эргелг кады ажылдажылганын хөгжүдүрүшкүгү болгаш оларга оналган демөөлөт. Ужуражышкынын чуректин ханымыларын ноябрьдагы байдалына артык.

Ужуражышкына совет таладан — СЭКП ТК-ның секретари К. У. Черненко, СЭКП ТК-ның Чингине секретаринын дузалыкчысы И. Е. Блатов, румын таладан — РКП ТК-ның секретари Ш. Андрей, РКП-ниң Чингине секретаринын Дузалыкчысы К. Митя киришкен.

СЭКП обкомунда, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде, облпрофчөвүлелде болгаш ВЛКСМ обкомунда

КЫЗЫЛ ТУКТАРНЫ—МУРНАКЧЫЛАРГА

1977 чылдың июльдуң III декадазында нитинини малчыга мал чеди белектер талазы-биле районнардыг социалисттик чарыжынын түнелдиг үндүргөн. Совхозтарны ажыл-ишчилери районнар төптөрүнүн, Кызылдың шөптө турар организациаларынын болгаш бодурулгелеринин амылчыларынын болгаш албан-хаакчыларынын киржилгези-биле мал чевирин белектерин чөр болганда эгелээни СЭКП обкомунун бюрону, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкому демөөлөт.

Август 1-те чедир республикада 16443 тонна ситенин, 1463 тонна сенажты, 1083 тонна витаминниг ситен далганын, 4164 тонна будук-бүрүнү белек-калп.

Улуг-Хем районун совхозтары мал чевирин белектерини органиастыг чорудуп, ситен планын 17,7 хуу күөсеткен. Чевир-Хемчик — 11,2, Танды — 10,3, Бай-Тайга — 11,0, Овур — 10,3 хуу күөсеткен.

Витаминниг ситен далганы белектери Танды районда органиастыг чоруп турар. Ында ажылдап турар 6 агрегаттын 5-жи — ийи, бирээзи — үш элчег-биле ажылдап турар. Бир агрегаттын хонукта ажылдап кылмышкыны ортумча-биле 6,5 тонна бооп турар. Август 1-ге чедир районда 647 тонна витаминниг далганы белеккен. Оон-биле чергелештир республикада мал чевирин белектериниң темпизин чавис болуп арттышаан, илангыя Кызыл, Эрзин, Тою, Барын-Хемчик, Бин-Хем районнара байдал багай, олар ситен белектер планны 2,5-тен 7 хуу чедир күөсеткен.

Айтык районнардыг партия, совет, көдээ ажыл-агый органдары, профвилел, комсомол организациалары мал чевирин белектериниң темпизин күөткөдирерине, витаминниг ситен далганы белектер агрегаттарынын ажылдап кылмышкынын улгаттырыныче көдөөни болгаш шөптө турар организациаларынын ажылдакчыларынын күженишкенин кошпак органиастаан. Ставрополь крайда Ипатов районун партия организациаларынын мал чевирин белектер, дужуу ажаар азыр талазы-биле дуржузанын кошпак иреттерин турар.

Каа-Хем болгаш Эрзин база өске-даа чамдык районнар ситен ажаар хөй санын техниканы амга чедир ажылче хаара тутпаан.

Ситен көдөр бир агрегаттын хонукта ортумак ажылдап кылмышкыны чүгө 3—4 гектар бооп турар. Сенаж салырын чүгө Танды, Каа-Хем, Бин-Хем районнардыг ажыл-агыйлары чорудуп турар. Белектер турар мал чевиринин шынарды бөдирерине кошпак кичээгей салдынып турар. Каа-Хем, Тес-Хем, Барын-Хемчик районнардыг совхозтары витаминниг ситен далганы белектер агрегаттарынын ажылды багай органиастаан. Ында бир агрегаттын хонукта ажылдап кылмышкыны чүгө 1,5 тонна.

Мал чевирин белектерине хөй санын кижилерин хаара тудар талазы-биле ажылда чептестер бар. Амгы үедө бо ажылда чеди мүн кижиле амгы көдээ ажыл-агый бодурулгелеринде ажылчыларынын болгаш албан-хаакчыларынын 23 хуузу ажылдап турар.

Каа-Хем, Барын-Хемчик, Кызыл, Эрзин районнардыг ажыл-агыйларында мал чевирин белектер турар кижилерин саны эвөөп. Районнар төптөрүнүн болгаш

Кызылдың чамдык бодурулгелери мал чевирин белектеринге шөф дузаан чедирер кижилерин чорударын саададып турар.

СЭКП обкомунун бюрону, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкому июльдуң III декадазында мал чевирин белектер талазы-биле дараазында черлерин тилекчилер деп саапаан:

- төл зонаның районнарында — ТАНДЫ РАЙОНУ;
- барын зонаның районнарында — УЛУГ-ХЕМ РАЙОНУ;
- мурнуу зонаның районнарында — ОВУР РАЙОНУ.

Танды, Улуг-Хем, Овур районнара СЭКП обкомунун, республиканың Министрлер Чөвүлелиниң, облпрофчөвүлели, ВЛКСМ обкомунун шийтир Кызыл туктарын болгаш 200—200 рубудын шаңналын тысырын шийтирер.

Литинини малчыга бөдүүн чевирин белектерин партия, совет, профвилел, комсомол болгаш көдээ ажыл-агый органдарынын кол сорулганы болуур деп доктаады айтык. Август 8-тен эгелеш, мал чевирин бөтү хевирлерин белектер талазы-биле шайлычы айны республикага чарлаан.

Мал чевирин белектер талазы-биле трафик-далгалары совхозтары, бригадаларга, бодурулгелерге, организациаларга чедирерин СЭКП-ниң Кызыл хооронунга, СЭКП райкомнарына, хоорайкусконнарга саналдаан. Ол шыкшаан сохко бурдувде ажылдап турар амылчыларынын, албан-хаакчыларынын 30 хуузу мал чевирин белектеринге хаара тударып, Кызыл хоорайны болгаш районнар төптөрүнүн бодурулгелеринин, организациаларынын болгаш албан-хаакчыларынын болгаш чевиринин ажылчыларынын болгаш албан-хаакчыларынын четир санын кижилерин август 10-дан эгелеш, бир ай хуусаалыг ажылдадыры-биле чорударын доктаады база көргөн.

Мал чевирин белектерине ажылдап турар кижилерин материалдыг сонуургалыч улгаттыры-биле СЭКП ТК-ның болгаш ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң 1977 чылдың май 10-да үндүргөн доктаалына дугуржуп мал чевирин белектер турар кижилеринин ажылдап турар черлеринде малчынын 50 хуузу арттыра-рынын бодурулгелеринин, организациаларынын болгаш албан-хаакчыларынын улзуртучуларына чөптөткөн.

Мал чевирин белектерин көвүдөр, фермаларын кышка чогуур үезинде белектер дөш совхозтарынын малчыларынын ортузунга немеле социалисттик хуулааларын айыр талазы-биле ажылдады калбарынын СЭКП райкомнарына, көдээ ажыл-агый ажылдакчыларынын профвилел обкомунга, совхозтарын партия база ажылчы комитеттеринге саналдаан.

Мал чевирин белектерин үезинде массовно-инициативтик ажылдарын планнарын немей ажылдап кылгырын, техниканы бөдүүнүчүлүгү ажылдаар, мал чевирин шынарын ажиждир, мал чевирин белектеринин норма, планнарын долдуур болгаш азыр күөсөдөр дөш социалисттик чарышты дөштөгү болуур эвөөлөр, бригадалар, айды-агы кижилер ортузунга чедип алдырып СЭКП райкомнарына, райкусконнарга, оларын көдээ ажыл-агый эргелдеринге, совхозтарын партия, ажылчы комитеттеринге, көдээ Советтерге, совхозтар директорларына СЭКП обкомунун бюрону, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели, облпрофчөвүлел болгаш ВЛКСМ обкому дааскан.

Улуг Октябрьниң алдарлыг 60 чыл юбилейин төлөптиг уткуул!

Чарыштын тилекчилери

Кызылдың улзуртучу сазының «Саян» универмагынын коллетивин Октябрьниң социалисттик Улуг революциянын 60 чылынга алдар болдурган социалисттик чарышты илбартаан. Магазинниң салдыгылары июль айда үрметтеп саар бараан саарылганын планын 101,3 хуу күөсеткен. Хергеленчилерге оналдаан азыр 12 муң рубудын бараанын саткан.

Коммунисттик күш-ажылдың шалыкчызы Тамара Кыргыска удуурган хөйчөкөр салбыры социалисттик чарышты бири черин элзеп, Планниг оналдаанын салбыр 117,2 хуу күөсеткен, ынчанга аңаа шилчирин шыпелди тыгынган. Мында комсомолчулар Людмила Илебанова, Валентина Монгуш эки ажылдап турарлар.

Светлана Оюн удуурган партияны салбыры багай зөөс ажылдап турар. Республиканың комсомолчу-аппаратчыларын социалисттик чарыштыг илбартаан. 1977 чылдың бири чартында ийги черин элзеш, диплом-биле шакнаткан. Июль айның түнелдиге салбырга шилчирин шыпелди берген. Мында негээде арыг, хергеленчилерге чугула барааннар турар, негээде, хомудалар чон. Садыжылар Назира Югова, Александра Очур-оол чонга төлөптиг бараан болуп турарлар.

«Саян» универмагынын ажыл-ишчилери чылдың ийги чартынын планын хуусаа бетинде күөсөдөр сорулганы салган.

Н. ВАСИЛЬЕВ.

Чугула тудугда

Олгу бөш чылдың ийги чылдыг бистип республикага ажылдагып кирер чугула тудуларынын бирээзи — Элегес-Аксыйн керемиттер хана материалдарын ишээр заводу болуур. Заводтун автоматтыг деп-херекселерин элпег тургусуан, олу элпегер ажылдадып, ишпег эгелээден бээр ай ажа берген. Бо хүнүнде заводтун турму амылчыларынын болгаш инженер-техниктиг ажылдакчыларынын бир эөлөөн органиастаан болгаш олардан тургустунган коллектив бүгү техникоттуг шугумуну үзү-соксаал чока, тудуш ажылдакчылар ботандырып ай эгелеш. Август 5-те шийтирлери шыгалдыны кылган — кургалдыла камералардан үлгөн тудуулары ортоттор суугуларга вагонет-калар-биле кирген.

Туду-улетир мащталарынын талазы-биле чуртун эртем-инициатива шийтирлери-нинде ажылдакчылары болгаш

белектер заводтарынын төлөөлүчүлери база тудуу заводуна ажылдап тускый эртемчилер, ийи-бүрү профессионалы ажылдакчылары августу эгелээде чедикшилерге амыл-даанар: дой-доурастын партерден экилеткен, ийи-бүрү хомулактар-биле болжааларында, хоюлар болгаш хөй-хөй транспорттарынын дамчыттыр олу тудуш бастырын көдөр боогаш хөтөөр, кургалдыла камераларына чедирер, механизмдерге дудуур техникоттуг шугумдарын херек кырыпты ишпег көргөн.

Автоматтарынын болгаш деп-херекселеринин-даа амыл үезинде илдертерин чептестерин, төлөйлөдөн карышкы чүдүдөрүн элпег, чамдыктарын солуур талазы-биле элпег уузт ажылдары кылган. Оон ужурунда заводтун ишпег эгелээринде хуусаалык дикса уулаштыг айтыр херек. Минжээлөөр, ол хоюдуг массовно-инициатива шийтирлери, олу тус-түчү тудуу ишпег эгелээстей кестиреринде 1242-ти автомат-

тап бөшп 15 удуз-биче экилетерин кылган, катан элпег. Ону шалымын-биле патап элпегерин тудуу мащталарын Бүгү-эвилел эртем-инициатива шийтирлери болгаш заводтун слесарылары кыска хуусааны үндүргөтөр. Ал өрөөс — Совет Эвилелинде кара чыгыш мащина бот турар. Оон аныктоо автоматтарында ишпег уузт элпегтер чон болган. Ылчала-даа кургал-туу тудуу болгаш вагонеткаларын ортоттор суугуларга киреринин 184-ку автоматтыг деп-херекселерин төлөөлүчүлери-нинде буруу-биле ташышаан болган. Ол автомат тудууларындын схема бугаар тускый калыптагы чыскай салган, удуз температуралык суугуларга чедирер ужураат. Ону чедир ажылдап кылгыр-биле оон төлөйлөт ишпеглерин чедир чоруткан. Ылчанган олу катан эде кылган, инициатива хынааш, күрүне комиссияныга дужаан, бо

заводка экипел ишпегеринге чедир бир чыл амыл хуусаа илан-ла артык апар. Ону барымаалдаш, заводтун дирекциясы амдызында 25—30 кишини ишпег автоматтыг орнуна ажылдакчыларын шийтир-лөөн.

Чуртун тудуу улзуртувде өң-пө парын тургузууга, автоматтар дузаан-биле ажылдаар бодурулга чери болуур. Чинээ, хоюдугдан хөтөп кылган ол тудуулуң шыгы 6—7 хуууаан ашаа болуур ужураат. А бир эвөө оон шыгы ууз болуур бөдөр, тудуулу кургалдан, өрт-тедэр камераларга барып турар, чарлар апар. Тудуулу кургалдырынын оң ийи камераларын температураны бөдүүн аңгы-аңгы болуур: чиг-эрттиң ол-шыгын удуур-биле 18—20 болгаш 80 градус ишпег камераларын амыл ол-ла режимде үргүчү турар ужуру-луг.

Хүниү-не, кезикчин бөш шакта, Элегес-Аксыйн тудуу заводунун хаалганына автобустар келер. Олардан хөй-ле кижилер үлгөр. Ол дөргө заводтун ажылчылары боттарынын ажылдар элчөөтө кирин турары-тыр.

Амдызында чыгыш элчег ажылдап турар. Бөдүүн чөдөр муң тудуулу бөдүүн процесс — ортоттор суугуларга ишпегер бис — деп, кол ишпегер Александр Бөөв чугаалады. Ажыл шуудан турар. Сөөлү пневмателерин кымыл түр бис. Чугула электри энергиянында күжү чептес. Бүгү заводка 800 квт. херек болза, амдызында оон чүгө чартыны ажылдады кырген. Оон чылдагааны — чер ажылдарынын тулуг эргелелин (началыны эш Антонов) коллектив саададып турар — подстанция тудуу ам-даа доо-улабан.

Заводтун администрациясы (директору эш Нартов) бодурулгага ажылдар шийтир-лөөн.

чартык кезин чөптөөлөт. Бо хүнүнде бөдүүн бодууну хуулаалыг улзурган күөсөдөр турар кижилер бар апарган. Оларга 1242, 133 болгаш 1238 автоматтарынын аппаратчы-тер, слесар-экилетерин М. Райкин, В. Оюн, В. Абрамова, В. Абаева, В. Осумба, Ю. Мурзин, М. Минюва, В. Куманов болгаш өскелер-даа хамаар-жар. Оларын шунтуузуун ол чер — Элегес-Аксый суур чурт-туу бооп турары өөрчүчүг. Үс-түндө ады үлгөн амылдар болган өске-даа амылдары тускый уулашчылар, курстар доксаал болгаш өске хоорай-лардан келген специалистерин дузаан-биле парын проффессиялары бөдүүн-чартык, ийи ай ишпеге шалыштын инициатива алганын. Ол дөргө заводтун келер чедеге өкө кадрлары болуур чугаа чок.

Заводта амгы үедө ажылдаар черин арыг-силги, жорум-чурум дөш демөөсө элзеп. Ажыл шыгы үзөр, про-дугулар чоруктар-биле демөөсө эге бажылан-ла күөт-тедирген.

Тудуу заводунун суугуларын температураны 1100 градус чедирер, оларга хары угаа 72 муң тудуулу ортоттор чедип алмыр заводтун коллективаны кол сорулганы бооп турар. Ол сорулганы чедип алганда, Тываның чаа тудуулары чылдык-на 52 миллион тергил шынарыг тудуу-ну аш турар апар. Амгы үедө Кызылдың болгаш Кызыл-Мажалыктын тудуу заводтары каттышкан, чүгө 20 амыл миллион тудуулу берин турары көргө, ол заводтун күчүзү кайы хире уулууг деп чүвө тодаргай-лар.

Т. МОНГУШ, шийтирлери көр.

ЧУРУНТАРДА: (солгай талазында) кол чехтиг начальниги Е. Кочетов ортотторинге белектер тудууларынын шынарын

чоруп тур. Оң талазында — слесар В. Охотников, эдикчи К. Кадак болгаш оларын дагдынычызы А. Шитков. А. ЗАЙЦЕВИЦ фотоу.

ВЬЕТНАМ ААЛЧЫЛАР БЕЛОРУССИЯДА

Вьетнам Социалисттик Республикасының Национал хуралынын делегациясы Вьетнамын Коммунисттик партиянын ТК-ынын Политбюро кеңижүну, Вьетнам Социалисттик Республикасының Национал хуралынын Доктаамал комитетинин Даргазы Чыонг Тинь баштадыр август 5-те Белоруссияныг на-йымызы Минскке чедө бер-ген.

ССРЗ-ниң Дээди Сөвединиң Националлар Сөвединиң Даш-тыкы херектер талазы-биле комиссиянынын кеңижүну Л. И. Толкунов, ССРЗ-де улчун Игуен Хью Клеу олар улчун делегация-биле кады Минскке чедө берген.

Минск аэропортуна ол залчылары Белоруссияныг Компартияныг ТК-ынын секретари А. А. Смирнов, БССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазынын оралакчысы В. Е. Лобанов, албаншыл өскө-даа кижилер барып уткаан. Делегацияны Белоруссияныг Компартияныг ТК-ыныгга хүлээп алган.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңижүнуңе кандидат, Белоруссияныг Компартияныг ТК-ынын бири секретари П. М. Машков вьетнам штерге чуректиг ханымында ба-йыр чедирбишаан, акы-дүма-лышкы ийи партияны болгаш улзуртарын аразында чылдык-на бажыгып болгаш калбарып олар акы-дүма найырады, кады ажылдажылганы совет кижилер бөдүүн-биле үнелеп турарын оналдап демөөлөт. Америк империализмге уду-төрөөн чуртун каттыштыр дөш демөөсө, тайбың тургузушкунга вьетнам амылчы чоннарын күженишкенин ол бөдүүн-биле үнелээ.

СЭКП-ниң XXV съездинин шийтирлери республиканың амылчы чоннарынын боттандырып, Улуг Октябрьниң юбилейин демөөлөткөргө бөдүүн уластуун аажок уузт көдүр-лүүшкүгү белектерин турары, Улуг Октябрьниң төлөйлөткөн Белоруссияныг амылчы чоннарынын сорук киришкенин уткааны болгаш чугаалажып турарын П. М. Машков чугаалаан. Амгы үе-ниң улзуртуун адыралы Белоруссияда хөгжүп, ол дөргө аң уузт эртем төвү боуп бар чылдарын ол оналдап демөөлөт.

Вьетнам коммунистерин,

Оон соода аалчылар Тиле-лге шөүлөгө барып, Совет Азияныг дайышчыларына болгаш партизаннарга турска-лаа баарыга чектер салган. Фашизмге уду демөөсө амыл-чынын берген совет дайышчы-ларын турскаалы олар сакты-ны бузуулан.

Минскийниң В. И. Ленин атты трактор заводунун коллектив вьетнам делегацияны чуректин ханымыдан акы-дүма бузуу-биле хүлээп алган. Заводтун Культура ордуунага совет-вьетнам найырал митинги-ни болган.

Оон соода вьетнам штер Ала-чуртун Улуг дайыштын төвүзүгү Белорус күрүне мүебине чорган.

(СЗТА).

Автономнуг округтардан

болгаш национал областардан

медеэлер

Чылда иин удаа дүжүт дээш

Дагың Карачаев-Черкесиянын колхоз, совхозтарынын шайланган чаа дүжүттү баштайгы таразы экилеген. Механизатор-лөр көбөйгөн соонда доораан хөрүнүнү болжаадырады база тараа чабары биле тарылга агрегаттарын ачылача уюурган.

И. СТЯЖИН, (СЭТА-нын корр.), Карачаев-Черкес автономнуг область.

ЫРАККЫ ФЕРМАЛАГА НЕМЕЛДЕ

Енисейиниң хемчилери ыраккы Эвенияже чүс амыг баш холмогор база кара-шолор уксалыг мыйыстыг боа маады чедирген. Нарелиянын база Красноярск крайнын уксалындагы ажил-агыйларында негден инектерин Эвениянын фермаларына хуваап чурткан. Мында мал ажил-агыйы, ылангыч сүттүг мал ажилы чедикчининиң хөгжүмү турар. Муракчы сазчылар чылда бир инектен дөрүт муң литр чедир сүтү сазат турар. Полярны чаныны районнары санакка, сикенге, сикен далганыга хергелени долзуу-биле боттарының мүсели-биле хандырып болурун муракчы ажил-агыйларын дуржулгазы баштыкпал турар.

А. ШИПЕНКО, (СЭТА-нын корр.), Эвения национал округ.

КАДЫ АЖЫЛДА-ЖЫЛГАННЫ ТҮҢНЕЛИ

Хаксиянын хөвү зонасында «Россия» совхозу шурган хаттарын уржундан мооң мурунда ногаралдарга таварышпал турган. Хаксиянын кеңээ ажил-агый дуржулга станциянын ордендерин маңа дузалаан. Совхозтун шөлдеринде арга-арыг камгаланынын диндиктерин 150 гектар чедре тараан. Хөрүн болжаадырады чаа агротехникти аргаларын амыгпал, кеңээ ажил-агый культуларын тарырынын, чер аударылыгын шөлдерге элчештир чорудуп база хөрүнүн ирип уелериниң ууур өскө-даа хемчеглерин ачурткан.

Эртеге үндөйлөн шын ажилдаанынын түннелинде, совхоз чыдаың чартын миллион рубль орулганы ап турар аргалыг аларган. Оң дуржулгазын областың өскө ажил-агыйларында амыгпал турар.

(СЭТА-нын корр.), Хаксия автономнуг область.

ЭМНЕНИР СУГ БАШТАРЫ «АРЖАННАР»

«Аржаннар» дээрге бурят дылдан очулауурага минералдыг суг баштары дээн өл. Оларнын эмелге мүжүн чөн шагаан бээр көмүч эки билер. Уул-даа, биче-даа аржаан бурзууче чөнүч оруу бар. Ындыг аржааннар Агин хөвүзүндө дына хөй. Бо черниң колхозтары каттынып алгаш, аржааннары чаагайыдар деп шийтирлээн. Бойдус чурумалы чараш аржаанныг черлерде кеңээ эмелге, дыштынылга черлерин туткан. Маңа кадыын быжыгпал, эмнедип, дыштанары биле хөвү сууларынын малчынары, механизаторлары, тараажылары доктаамал кээп турар.

А. АДЕЕВ, (СЭТА-нын корр.), Агинск, Бурят национал округ.

СОВХОЗ ДИРЕКТОРУ

Бистиң үениң кижизи

Ол — ортумак дурт-сынын, калбак агинерлиг киж. Армениянын ол кезинде бүгү кижилер ышкан өсүм чугаадыг, Эки, содуң чугаады баштаган чугаалаарыга хандыктыдыг. Саркис Ханоян — Талин районун «Арагац» дээр улуг совхозун директору, Социалист Күш-ажылдыг Мадыры, хөй-хөй ордендерин эдилекчи. Арменида өң дээрлерин бирөөн болуп бо ажил-агыйын ол чароон ийи чыл удуртуп турар.

Даймынын үр үш чылынын соода аргаларыг Саркис Ханоян төрөп суурунга эеп келген. Новороссийск чанылга аар балыглаттырып, госпитальга өдүм-биле демиселдиң ады айы болган штериг эл-банылга моон ийи шыдавас деп эпти комиссиянын шийтирди. Ол дыштангы, пенсияларын-даа бодаваан... Чынып келгеш, ийи-ле хонуп чоруй Ханоян «Найри» совхозтун директору чеге берген.

Сад ажилдыг бригадалыг менээ берген. Шуту-ла хөрөк-жөнөр, кичалаажок ар улустун дудак чок ажилдап, дайын чыдарынын бергедери-биле маадырыг демиселип турган.

Иччан сад ажилын шөдүт билбес турган мен. Ортумак школазы безин дооспай чыда. фронтже эки тура-биле чорупкан мен. Агроном болурун күзеп чорам мен. Чыгыр-гамга турган кижилерин дуржугалыгдан өөренип ап турдум. Оон соонда кээ-а ажил-агый институтунга бот-эредилге-биле киргеш, ону доостум — деп, Ханоян чугаалап олар.

Ук бригадалыг Ханоян чыл удурткан, а 1955 чылда партиянын район комитеди ону келдирген, «Арагац» совхозту худуң ал бригадир деп, аада саналаан.

А ол совхоз даштыг ийи муң гектар чедик болуп турган. Ажил-агыйын организастаар, саатары болган виноградыктерин өстүрүп ужурулу турган — деп, директор худумура аарак чугаалады.

Иччан Саркис биле агроном Григор Аивалин совхозтун бүгү девискэрин уази болган доора дургаар өргөткөр. Хемчөөр, өргөткөр кыккыл, бирги ээлчеге ажилгалга кийер апар уучастоктары демделеп ап турганнар. А өң соонда кожалында сугарылга бугаа кы-

лып турган ажилчыларга барганнар. Буга тууду доостур четкен турган. мычаргаш ажил-агыйга артып кзырыга чөпшөрөшкен эки турачыларны директор чорам тыпкан. Баштайгыларың арамыга Ашот биле Вардус Саакяннар, Саартк биле Елена Назаретяннар, Самсон Арутюнян олар кырген. Шуту 15 киж болган.

Божанында район директорга бир арги трактор берген, база бир өске тракторну районуну МТС чери тускайлап берген. Мычарга трактористтерин кайын адмиратор? Районда артык трактористтер чок. Ереванда механикаторлар школагыч Саркис чорупкан. Гемелин Петросян болган Карнис Никогосян дээр ийи аштиг эеп келген.

1956 чылда «Арагац» совхоз миятар олуртузганыч кыргышкан. Талиянын сугарылга бугаазынын баштайгы ээлчегин тууду ол дашта доосту берген. Курган чыгак чер сугу алган.

Иччан олуртуру берге өвсөк хөк кылдыр сагындырар. Иччанга даштыг черниң метр чер бүрүзү чаалап алышкан,

чаа салгы азы виноградыкты өстүрүп алыры деп чүд дээрин чүдө специалист билер. Тус чериниң байдалыга таарышкан бектик дүжүттүг перспективтиг сөртү шийлип азыр херек. А Иччан совхозка сад ажилын билер чүдө чалгы специалист турган — деп, Саркис Ханоян сактып чугаалады.

Чогуу-на харын ол чылын совхоз баштайгы чедикшиктерин чедип алган. Чароон гектар кат-чымистиг саатары болган 16 гектар виноградыктерин шийлгэдэн ап, 30 гектар мия олуртулганын чоруткан. Көрүш чок, даштыг чери чаш миятарын чидип ногаан бүрүзери каастай берген.

Баштайгы дүжүттү 1962 чылда ажалп алган. Ол үедө совхозка 200 киж ажилдап турган. Виноградын дүжүттү чоруй баштарын, перспективтиг саргары дилеп тыварынын аргалары көстүп келген. «Ракшисел» болган «Арена» дээр ийи сөртү шийлип алган. Далай денеленген 1300 метр бектик тус черини байдалында олар бүгү көргүзүлгөр айы-биле тааржыр болган, оларын дүжүдү өске сарттарга бодаарга, 10—15 хуу

бедик болган. Шийиткини баш болган удаптаанда-ла бектиктыгынган.

Крымче болган Молдавияже совхозтун специалистерин Ханоян каш-даа уада чоруткан. «Ол черлерде сад ажилы үлгерип болгай, чунун талазы-биле хожудал турар-дыр бис, боттарыныска чуну негтередиң болур-дур бис, эки көрүп көрүңер» — деп, ол чалгы турган.

Молдавия хөрүнүн үлгерин өзүгөр Арагацка палметтиг сад ажилын хөгжүдери көргөн. Баштай он гектарга, а өң соонда чүс гектарга шелерди кылган. Түннелер булурелди болган: палметтиг сад механастаан байдалга аштыда, дүжүдү-даа эки болган.

Салтарга чүдүр болган дүжүрер мазиналар, олуртулар аразы сайырады ажилдар чери үлдүрдиң болган алдар агрегаттар көстүп келген. Ам бо совхозта 65 трактор болган чык машиналарын, өскө-даа хөй техника бар. Күш-ажылга бектик көргүзүлгөр дөш бо ажил-агый каш уада шандыдып келген. 1973 чыл коллективке онза тураскалдыг чыл болган. Социали-

стик чарыштыг түннелерин өзүгөр совхозка СЭКИ ТК-нын, ССРЗ-нин Министрлер Чөүдөлийин, ВЦСПС-тин болган ВЛКСМ ТК-нын Кызыл гутун тымыскаан. ССРЗ-нин Дээди Советиниң Президиумунун Чарышын өзүгөр Саркис Ханоян Социалист Күш-ажылдыг Мадыры атты тымыскаан.

«Арагац» совхозту специалисттарын уламчылап турар. Ам ол дээрге чимис болган кат профудия бүүдөр улалышкыныг аргар-үлгүтүр комплекси-дир.

Эрткен чароон ийи чыл дургузуна хөй чүдүдере өөренип алган бис. Ам бистиң дуржулгавысты ажилдар дөш бистинге көзү, виноградын болган чымистерин бектик дүжүттүрү канчаар чедип алыры бистиң сакчыларымыстан өөренип ап турар. Сад ажилын кайы шагдан бээр чорудуп келген ийи районнарда бизни бистиңге көзү турары дыка сөлдү-дур — деп, Саркис Ханоян чугаалап олар.

Ногаан үнүштер шыва алган суурнуң кудумчуларын тавары Ханоян-биле калы кымыл туу мияштан туткан ийи-

үш каыт чуртталга бажына-рынын, амылрал хандырылга комбинатынын, чаа кинотеатрын, уругулар садыны, магастинериниң чаны-биле эртык-ыс...

Ортумак школазын хөрминия иштиге кире боорыныска, совхозтун директорун урут-лар — сад ажилдыг бригаданың кезигүнери үткел берилер. Чайы оларын боттарынын ажилы бар: школа чанымын участогунга чимистиг мияштан батай өсүп үлүп турар, мычарган эржекот чугула кымыр ажилдар бар.

Саркис даай дузалажып көрүңер — деп, директору ол уругулар улам чыраа үткел келдилер.

Дузалаар мен, алап дузалаар мен — дөш, директор каттарың кады. — Иччалаажок силер боттарыңар шудургу болган чүтүдүг ажилдар апар силер, өң башка хөржөк. Боттарыңар билер силер, ол дээрге бисте быжыг дүрүм болгай.

Лорис ГУНАСЯН, ПМА-нын корреспонденти.

делегей БОЛУУШКУННАР БО ХҮННЕРГЕ тайылыырлал

ЭЧИС СОРУЛГАЛАРНЫҢ НИИТИ ЧОРУУ

ВАРШАВА, (СЭТА). СЭКИ ТК-ин Чингис секретары, ССРЗ-ин Дээди Советиниң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев биле НКП ТК-иниң Бирчи секретары Э. Геректың Крамыга ужуражышканын чыда, шийти идеология-биле өвсөк, харын өң үлүп турар политиктиг элес сорулгалар-биле холбашкан ийи сугарылың удурткучуларынын пайлардыг ужуражышканын дээр. Ук ужуражышканың ССРЗ-биле ПНР-нун арамында пайлардыг кады камалдыжылганы улам ийи амылгалар-ыга негден берген деп, «Ииче Варшава» болуп бекенээ.

Польша-совет ажалда — ол дээрге эрге-ажыктарын түр өвсөк арас-тыр, ол чүс-чүс чыдарга салаттыган быжыг үндөйлөнүп болуп турар. Улуг Октябрьдин 60 чыл өң байырдалды-биле демделээринге долегейниң бүгү-ле депшилгелди күштери белеттенип турар бистиң хуверствисте ол онза талазы-биле көстүп турар.

Бистиң күрүштеривистиң делегей аренамында хөдөлгичкинериниң ийити чорун төөгүдүт өвсө сорулгаларын шийти чоруй тодаргайлап турар деп, содуң оозалан демделээ. Даймынын чыдарында эл-не улуг карава-когаралга таварышкан Совет Эвилели биле Польша бүгү бөмбүрөскө быжыг тайбыны тургузарын чөтүчүп турар. Иччангыч бистиң чурттарыныска чепсекти дүжүрериниң база адролуг чепсекти негтереп-пешинди атомунг дайынын айымын уузгарынын айтыргаларын улуг укур-дузалыг деп көрүп турар. Ук ужуражышканың үеин-

УЛУГ ОКТЯБРЬНЫҢ 60 ЧЫЛЫНГА УТКУШТУР

БЕИРУТ, (СЭТА). Октябрьиниң социалист Улуг революциянын 60 чыл өң байырлар талазы-биле Ливаниян национал комитетин диван-өвөт найырал нитилелинин эгелекчи сапалы-биле аша тургускаан. Оң составында мурунда чурттуң премьер-министрери турган Р. Караме, А. Йфи, Т. Солх, А. Али-Хафез, көскү хөй-ниити болган политиктиг амылгалчылар, ат-сугаралыг шүкүчүлөр, чогаалчылар болган чуркучулар кирген.

Болуң догуялап келген Ур өвсөк үезиниң дургузунда Совет күрүне улуг Ленинниң болган Совет Эвилелиниң Коммунисттиг партиянын удур-

тулгазы-биле экономика талазында болган ол ышкан культураның база социал хөгжүденин талазында болуңун чедикшиктериниң биле бүгү киж төрөлөгенин кайгалып турар делегейниң өң-не улуг күрүнези болу берген. Совет улустун амылрал дөшелинин чайгыч чөк бөдөшкени Улуг Октябрьиниң идеяларын шийтишканын дүтайып херетилеп турар. Совет күрүнеин бүгү чедикшиктери Коммунисттиг партияга удурган совет улустун чимгелдөр чүс чок кыла-мак күш-ажылдыг, а ол ышкан даштыг политиканың дөшөгүч принциптерин: тайбын бажыгтарын, тайбын

кожа-хөбө догунаашканын база уду-дедир хүндүлөжирин амылралга боттандырганын ачылында чедип алдыган деп, аада болган хүлөө алышкында ук ниитилелиниң президентин Х. Хусейни меделгөн.

Ираралык ажалыгтерин девискээрлерин хостары болган Палестинаның улуг улустун дүрү өзүгөр национал эргелерин катап тургузары дөш боттарынын демисели Совет Эвилелинин харам чокка база доктаамал детал турарына араб улустар бузурган. Совет Эвилелинин араб чурттарга политика, экономика болган шериг талазы-биле көргүзүп турар канчаар-даа аажок улуг

болган ийи-бүрү талазыг дузалажышканын ол чорук тодаргай илереп турар. Ол демикте чөк болза араб национал-хосталгалыг шийчешкени империалисттиг база сионисттиг агрессияга уду туржун шыдавас ийи деп, Х. Хусейни онзаап меделгөн.

Империалисттиг чурттар араб-совет найыралдын үндөйлөнүрүн үзеринче, ол девискээрге боттарынын туруштарың быжыгларына таарымчалыг байдалды белеткээринче чүткүп, Чоюку Чоюн чүк айтырып алап шийтирээриниң дүжүп бөришкениниң планнарын арабтарга күткүрү өрөддажык турарынын үе-

зинде Совет Эвилели-биле өпсеткил каттыштыргалыгын чүтүлганын база эргөкөк херектин араб улустар онзаа-биле билеп турар деп, Х. Хусейни айтыкан.

Ливан чөрдүлөгөшүн баштайгы хүннениң өгөлөш-ле Совет Эвилели чурттуң чыгыс эвнини, тускай догунаашканынын база хамаарышпас чорукун үндөйлөшкө Ливан крайын политиктиг айлап шийтирээриниң талазы-биле күрөшкениннеге дептикөчү күтүрүшүшкан, кезөөгөшүн ышкан, принципалдыг турушту эзелп келген деп, Х. Хусейни түннелинде меделгөн.

С. КИПРИАНУНУҢ ЧУГААЗЫ

НИКОЗИЯ, (СЭТА). Кипр Республиканын президентини архиепископ Макариостун мөчөүн-биле хөбөмүшүр, чурттуң президентиниң хүдөлгөшүн түр күөсөдип турар парламентиниң төлөөлекчилер палатанын даргазы С. Киприану национал телевиденини дамчытып чүсө чугаалаан.

Тургуштуң келген бергелерин ажим эртер дөш, нациянын чыгыс эвип быжыгларында бүгү күжөнишкени-

нерин салырың киприоттарны С. Киприану кыйгырган. Бистер бо берге үедө каттыжып алган база маргалдаларла чайламышкан, президент Макариостун хөрөн эдерер болган национал хамаарышпас чорук дөш демисели уламчылар ужурау бис деп, ол чугаалаан.

Киприану күш-ажылчы чөпү-нүн дөшөгүчлү партияны (АКЭЛ) болган өскө-даа эзелп каш партиялар база организациалар национал чыгыс анти быжыгларыңче кийгырган.

Чепсекти дүжүрер талазы-биле комитетте

ЖЕНЕВА, (СЭТА). Чепсекти дүжүрер талазы-биле комитеттин хуралыга ССРЗ-нин төлөөлекчи В. И. Лухачев чүсө чугаалаан. Киниктиг чепсекти ажилдан кылдырып, бүүдүрерин база чып мөөнөзирин хорут-дарынын болган оон курал-дарынын уузгарынын дугайында айтыргалга ол доктаа-ган, ук айтыргалыг талазы-биле Совет Эвилелинин туржун тайылырлаан.

Совет төлөөлекчинин меделгөш болза: массалап уузт-каашканын негесениң ол хө-вирин бүрүнү-биле хорутдары дөш ССРЗ туржун турар бол-гаш чугаалажышканын өвсөк өскө киржикчилериниң ажаа кайы кире белен болуп турары ышкан, ол айтырганы шийтир-лээринге миячаар бүрүн-

гаарларына белен. Киржикчи күрүнелериниң тускай догу-наан өргөткөрүн кымыл-ыла бербес контролдуң ийиң нег-гелдерин хандыгары турар, а контролдуң бөдү күрүне бол-гаш шериг чакыттарынын ажил-дарына чедире бербес болуп ужурау. Чамдын делегей хөм-челери-биле дүштүр ажил-лар хынаадынын национал чепсектеринге үндөйлөйтүнгөн контролды ийиң негелдерге дүжүп турар.

Дүжүрүшкүндү дүрген чеди алырыңе чүткүш. Совет Эвилели контролдуң негелде хемчегелерин ажилдары бол-дуп болурун чугаалажып көө-рүңгө, ылаңгыч чепсекти эңдере бүүдүрерин сок-садырынын база чепсекти дүжүрериниң айтыргаларынын талазы-биле Совет Эвиле-

линиң меморандумунда ол дугайын чугаалап турары ыш-кан, күрүнелериниң чепсекте-нишкенинде калым ужуру-луг химиктиг чепсекти кур-даларын уузтук чок кы-лырын хандыгарынын методка-зын чугаалажырыңа беленин илгерилеп деп, ССРЗ-нин төлөөлекчи өң-биле хол-баныр конвенцияны ботта-дырың контролдарынын национал чепсектериниң бол-дуар аргаларын анализтөө, а ол ышкан химиктиг чепсекти чарлаттыган куралдарынын уузтук чок кылдырың контролдарынын чамдык арга-ларына хамаарыштыр бол-дуртгы, ылаңгыч чепсекти эңдере бүүдүрерин сок-садырынын база чепсекти дүжүрериниң айтыргаларынын талазы-биле Совет Эвиле-

Нейтронуг бомбалары болгаш чалгынын ракеталары бүүдүрерин эгелээр дээн АНШ-тың чазаның планнарында америн хөй-ниитиниң уурлаанышканынын чысналы Вашингтонда Ак бажынын баарыга болган. Нью-Йорктан, Филадельфиядан, Балтимордан болгаш өскө-даа хосорайлардан четкилеп келген чүс-чүс американнар чеп-секти эңдере бүүдүрер чорукту соксадырын болгаш ЧУРУНТА: чыснаал үезинде. СЭТА-нын телефотозу.

ДАМАСКЫГА ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР

ДАМАСК, (СЭТА). САР-нын президентин Х. Асад биле АКП-тын күрүс секретары С. Вистин арамыга чугаала-жышкынар сария найысы-лапта доозулган. Олар чуга-алажышкынар тонгон соода паралакта конференцияга чүсө чугаалаан.

Х. Асадын чугаалааны өзүгөр алырга, Женевага тай-бын конференцияны чыда-ларына белеткел кылдыр ужурау. «Ажылдык болук-лөр болуңу тургузар чуга-алында өгилет-америн сапалды Сирия хүдөл алабан бооп тур-ар. «А Садад ол сапалдыны анык чок талазын кайы хире үр болган өлк өөренип көрөп дөшөрүң билбес мен. Бистер ийиңг болуктуң тургузарын уду алышканын дооран-на эсер-ини, көрүп шыдаван биле-ден, ол чугаалаан, Ындыг «ажылдык болук» Женева кон-ференцияга чарвалажып, чү-шактыктар апар дөшөгө

жарамышканын САР-нын президентин илереткөө. «Чугаалажышкынар Женевага болуп ужурау. Ындыг бол-гаш, ону база бир ылымгө укуражышканы-биле соода хөрө чү боор» — деп, Х. Асад чугаалаан. «Ажылдык болук-лөр тургузар болза, тайбынга идеология үлгүлөрүн, хары-лаа эвөөжөң болурун ол база демделгөн.

Женевага тайбын конферен-цияны Хостарының Организа-цияны база кыраар ужурау деп, Х. Асад меделгөн. Палестинерин ажаа кыраштыр-бел дөшө-дө, оларын эрге-дерин тоон көрбөң ол болу-рун А. Асад чугаалаан.

С. Вис журналистерге чүсө чугаалаан, Сирия биле АКП-тын арамында сазоон хөй ай-тыргалар талазы-биле көрү-лөөрүн бербес мийишп чү-шактыктар апар дөшөгө

БЕИРУТ, (СЭТА). Египет Араб Республиканын президенти А. Садаттың «амыл-чөк болуң» дээр чүсөтү тур-губар дугайында сапалы араб чурттарың соодуларын шүүм-чүлөп турар.

Чамдын араб удурткучулар боттарынын дүжүп бөриш-кени-биле араб массалары-нын аймаарашканын болгаш хөдөлгөшүн болзуларына чедип турарлар — деп, «Ас-Са-фир» сөзүң бижээп, Ындыг чө-рү дээрге, Чоюку Чоюн чүк чорудуушканын шымын-биле, таарыштыр шийтирээринче улганып хемчегелер өвсө, а дү-жүп бөришкөчү шийтирэг деп, араб массалар көрүп тур-гар. Египеттин ол сазалыга паразит президенти амырай берген база чаларыга өвсө.

ӨННУКТЕР

Виль ЛИПАТОВ

(Улааныч. Эгеиз № 184 «Шында»)

Бир муу тос чус алдан тылдын чаанында Анискин болупуу башында өскөрткөн; бүгү чусу мурунда эртин турган деп болуп турган, чүгө бо уаада тас калжанын амылда-ла артык чыгыр болган дүргөн дүшкөн. Эртенги-нин теги шак үезинде Гафиро Лука Семёнов биле бажыныга ээл чөпүн келген, тарымал тоорук деп хун суурун кырыкча шагала-ла хөөү үшө берген, Обь хем оон хередириден база-ла сарыг апарган болган долгадыр бүгү чүгө чалым чараш кылдыр карактарга көстүп тургулаан, бүгү чүгө тастып туруу кыраине чөдөр ам-даа ырмак-лаа болза, шымбарып олургулаан чөдүр-раалардан ам бөзүн чаш, чаагай, көктү чыт хан турган.

Экин, Анискин экин, Федор Иванович!— деп, Лука Семёнов кыраи ора, мелдизеэ— Улут байырлаан биле!— Экин, экин, күрдүм! Сел-база байырат-биле! Лука Семёнов Анискиндин үе-дүтөн өңүтү турган; багыттанган боттарыны болган өттүр айтыган өксөткөнүн чылда-биле ол көлөктү арм ажаакчы боюн аялданчк чөчөк, мичалда-ла оон аршы ет; ажаакчылаа дүйнө-гөтөгө болган ыда кыдыр-даа сөткүл ханышылаа чок, Луванын шырай-арындай калдыр-даа дыкты тооруп бол-бас. Харин-даа скар дөдөр, ол арбагар ыдыр кырып саядыр, эмек сөгөлөг, дүмүчү ырмак болган шын. Лука бир-ле кыяны кыягынан чүгө дөт, Анискиндин чүгө байыраалаа дөдөр көбөшөп калбак көлдөт күр-бизе куржанын ке-диптери мичаш эмес, үрүчүл-дө хөгүлү көчүтү кылдыр ас-каагырлар турган.

— Манап ор сен бе, Анис-кин, кырган аа!— дөсш, Лука хөгүлү көчүтү уламчылаан.— Чараа сыйрап тур бе, элек-те, аш-чөк көргөш! Ишти-нин уауун, шартайып барган— калдыр көчүтү чоор! Сен меле-че чүгө каравд хамчылаадыр ор сен, хундугу Гафиро Анд-реева, өскө кыжгылаадыр чүгө көрүп ор сен! Көрөш, Фе-дор сени калыар калдыр каан-дыр! Чугалаадым чөп— мөшө барып ал деп, Мен чын, хөгүлү сөөк кичи мен. Чаа-кы-кы-дыр сен, чаапын-дыр сен, хундугу Гафиро Анд-реева!

Анискиндин үе-дүтөн өң-үтү дүшкөнүн кыдыраалаа кал калып, багыттанган кал олурган мичалда-ла унасток төлөзү боу айып тыпайып орган, чүгө-ле ийик Лука Се-мёнов болуптуу хууда бажы-нмдаа келбөн, мичанай чаа бздун аттырыкша, мурунку шугумдан кылган чөдүр келген, ияг дөзөриңдө ба-гыттын аарымын байбейи

оуурап ишкан сагындырган. — Олур, олуру!— деп, Анис-кин чугалаан.— Көзөдө-дө сөш сүрүп кылаштаар чүе-дүр!

— Олурум, олурум! Каттырбышаан база арнын шыпыраатышышаан, Лука Анискинге дужааштыр олурган алган, бир караан Гафироже, өскөзин — унасток төлөзүнчө баскан, эринини ачынчөк-көш, хөддөрү дүрбүтүргөн. — Эх, Федор, Федор, үе бар-да чыдыр. Обьтуган улам-на сымгал бар-ла чыдыр, а сен оу-ла хөзөр чыдтериң-биле суккуртумушаан. Оон ашгы өскө бир чүөдөн бодан тып алган болдунаа ар, көчүт аа!

— Луканын хурерип додукаа, карактар арныга хун хереди-ринин сарыг доозуу. Дүжү, оон хатка хорган эри-перин курганын калдыр бер-ген, дие караанын сарым иш-кы карактары чыйманган-лаан; оон бүгү боду — аскак бздундан хаванчө бөдө кел-ген кайталдары чүрбөжү — Анискинге эрим болган чара-ны чаагай кылдыр көзүлгөн. «Кызаа чер багында» деп ири сарышаа кырып келген, арыш-сарышчөк, мичанай-ла, баш-дактып чылым хан турган, аяары көчүтү туруксуулар Анискинге эле берген, ваагыр-нын коштарына лаа кыягырт кылылаар, та болганын азы та Нематипи оон таланы эри-анде чүе, улпаракып кара чы-гыс отууган иметтеген.

— Кут, Гафиро!— деп, Анискин олукту чугалаан.— Көлдүң бе, чүгө стакалган. Стода дөтө станк турган. Оларын бирөөн, кутуң сан-дай баарында турганы арага шиленип ногаан өң-биле кай-ныпанын турган, оон кыдыр-тыр дөсш эмес, чүгө диез Анискин биле Луканын эки Серафим Голдыбин көчүтү үе-төвөр кичи чораяа— бо водка станкып дөртөн ийи чыдаа ол шөртөгөр немек арага шилен-ден кезин каа. Шыпашаа чыл бүрдү, май тоста Гафиро-ра үлүгүрдөн Голдыбинин ста-накын ушупу салыптар. Ам станкык ол водканы кума калкып, оон соонда артык үш станканын шөптө каа.

— Че, Серафим,— деп, Анис-кин аяр чугалаан.— Илги-тээзи, Серафим! Доду станканын, аш-чөчөккө дөзөкшөн салган сто-дун, кызаа сашып калдыр-дын баарында унасток тө-лөзү дөдөрчүлө чүе дөт сан дөт олурган, Лука ол-бо та-ламык чөпчөккө баа кал-дырарын көчүтү шыпыраа-нып, Гафиро дүрбүткөн чок мытырайып олурган. Оон соон-да Анискин адык эрини чөд-бөйткөш, джи-биле адыгалык суккурган, көчүт оозум кө-дүрүлү эгелөө: паланы чаан дөт ар дөзөриңдө биле база аа-

рай көдүрүргө, оозу чыкырт-кайны берген, а стода аяк-са-ла хөпшөт сиклеш дөт. Уна-сток төлөзү Анискин бодунуң калбак чоону, сулаагы ууу-бу-дө өркө сүтүчтө дөшөктөр турган болган бодунуң ол он-дур чаагай хөртүк мата-боду-биле туруп көш, обьперия сто-да, чыгыс шимчөккө-биле ста-накын эринперин чөдире берген. — Тивилетте лөш!

Сурдаа чүгө ийи кызы, Гафиро биле Лука, унасток төлөзүнчө водканы мичаар ижерип көр аргалык турган, оон бодуну болган сөткө-лүн чычмаа, чалгаа болган кандай шимчөккө-биле кай-лаа чыге бөзөн, апаада-ла кызык ханыгы, кызыл пом-идорду арны калдырар берген чүгө олар ийи өскөрип көрөт, Анискин чүгө дин чыгыс сорулчөккө дүдүтүргөн. — Чөмөшкөчөк өшпөр!— деп, ол чугалаан.— Чаг, сөлөдкө, отурептер—

Анискин сан дөрт хөд-дөрүнчө сырагар салаала-ны-биле мөөгүтү сөзөгө м-дыртып алган, кандайы көчү-чүт аскага чөдирин бөштөп, чыгыс хундугу дөт аа; кы-зыл мөөгүтүн бир-ле чөпчөккө өскөрип каан, оон дугайында боду хундугу болганан, Анис-кин билинмес хыры кичи мичанай көзүлгөн болган Га-фиро олче ыт-лаш чок көр-күп, хайгарып олурган. Са-кы-тырга-ла кулхата ол эртенгай-нын алды шактан эгелеш олур-баан, а билинмес чөдөр чүгө-лө чаа чөпкө келген мичанай болган.

Оон соонда Гафиро карак-тары Лука Семёновчө утган-дырган — баа-ла мичаа бол-ган. «Бо амантар чөдө мичаа-нын, чүгө бодунуң бөтөн-ган, олуртуптар» деп, Гафиро бо чөртөн. — Ийи дугайың куду!— Анискин биле Лука стол ар-тынга көчүсө мөшө, харны кыжгылаар, харын-лаа дө-дөрчү муртан келген чүе дөт олурганан, водканың сто-накынын чүгө биле салаала-ны дөсшөп, колза чалгылаа чүгөдө мичанай көдүрүп алган, карактары чыгыс көчү-чүт сөй бергилээш. «Акшир-лик, ийи дугайың соонга апаа апаарар ош!» деп, Гафиро бо-дөн. — Көшөгөргө дөш, Лука! — Көшөгөргө ээп!

Олар Көшөгөргө турган — Көшөгөргө гранит-биле хаа-лыган каан сүтүн эринге сөөк чөгө маантары үстү-рүп, димчттик шы-туман ара-нында чыкылааштар, траммо-фондан немек үш, автоматтар дилгыйын тургулаан; чал-дыр, адыр-милер буттарың үжүктөр, бажынар араамда чөп көш дөт дөп.— Мен оон боостазымдан сегирин алган мен, а оон

сөгөлө чүдүтүмөн болган— деп, Анискин солагай таланы кырып астытты аарык чуга-лаан.— Олар чүдүтүвөр чай тыпшай турган.— Лука сарыг галифе чүвүрү-нү карманшан «Казбек» хаарылаан ушту алган, оон пиллрос ал алган, оозун хаарык кырынга сөткөтө-лаан, өскөрткөчөк шимчөк-кө-биле кысым алган, ас-кыкың ол-бо чырыктыңчө ай-лөдүр чүп олурган.

— Оу ычан дына-ла кыш-кырган ийиң— деп, Лука чу-галаан.— Диван каан дө-раал, галлаамын дөзгөн уш-та тырпаным! Болду-ла деп, бодол чыдыр мен.— Гафиро, үш дугаарамын кут!— деп, Анискин дүргөн чугалаан.

Ушкү дашканы олар дыка үр ишкен, стаканар стол кы-рынга шагала-ла чөдүр бер-ген, а Анискин биле Лу-каның баштары шагад бөз-дө аскаар оакты берген мич-анай кылдыр сагылыртын тур-гулаан. Оон соонда олар дө-дө дашканын салгылаан каан-дыр, Лука оозум салып каан, Анискин стаканын стол кырынга үстүргөн.

— Майны тоста мени дол-гадыр бүгү чүе хөгөлөгш!— деп, ол хөпөртөн чыгылаштар чугалаан, келдирй берген.— Майны тоста мени долгадыр бүгү чүе ырмак, санка! — Унасток төлөзүн туруп кел-ген, шаланы кыжгытышышаан соонга чөдө берген, хөддөрүнчө лимчөккө-биле шөк-көп көкөгөргөтин аякыда тыртыккан, сонга кастагылаа чөпчөккө туруп алган. Бааа катан ырмак дүшкөн, майнын сөрийн сирмычөгөмө кыжып иштине чөдүраанын чаш, чаа-гай чымы-биле холушумушаан база дагың эстей берген.

— Че!— деп, Анискин мич-кыр аска чугалааншан, хай көрүп келген.— Че! Лука биле Гафироже сары-өскө үшкү кичи кайтар тур-ган — шак ол Анискинни кар-рактары дөдөр, төвөк, шим-чөккө-биле дүргөн, асмы таш кылдыр шыпырагырга хөж-күдү кылдыр көстүр болган. Се-пунда хиреде ол калдыкчө ба-ла экинчө көргөш, оон соонда аскак унасттар аяктыкан, ыр-лай калкып.— Спрещ-чодураа садта чөтөк-теген.

Оон ынай ырыны Анискин билбөс болган, карактарын хө-рө көрүп, шыкыкыш шак дөшкөн, мичалда-ла саштык чөткөшүн, чүгө дие Гафиро өзгөри көчүтү турган, агаар-нын хөзөңи долдуу тынган, ас-кың айлымы көчүтү аштыккан, дымдырар кышкырыккан. Салымынын чөгүс оштай, Салта бажың, чөкөштерин кайтар көр мөн.— Кызымак болган асыс шы-ны-биле элтип көчүтү бажың чайышаан, Гафиро куплетти

тоңдур ырашкан, ийи дугаа-рын эгелээр дөшө база катан агаарын хөзөңи долдуу тынган алган, мичалда-ла Лука ошу мурышкан: Чөтөктү мен холум-биле суйбап турдум.— Эх, хөгөлө!— деп, Анискин калчаа алгырган.

Олар ырың төңчүзүңө чөд-дөр ырмак, оон соонда Га-фиро «Чер бажыңгыштың» эгелөөн, оон соонда «Канды чоран болдун, шак-ла ычаар артын», «Дүжөкө рейдиде ыр-жым дүштү» база «Вася, чүгө муңгардым» деп ыраарын ыр-лашкан. Калкан ыры сөксаш дөргө, Гафиро оозум тур-ган аяар, дааш-шимчөк чокка дашпаар үшө берген, Лука биле Анискин оон чыдыртын үшө бергенин өскөргөйи бар-гашпаар, чүгө диез агаарла хөг-дүр аяла ам-лаа укуктуу, эйт-халче ыры сиңиттин кырып турган. — Эх, Лука!

Соңга өттүр унасток төлөзүн кырган, ам-даа чаагаан те-ренти, шыгы кара чунар-ба-жымың, хөгүтө ак коргулун дөт чыймангаан хөмиң, эги-нөштө сүгө дүргөн хөзөкчө-ни коруп турган: ол-ла чүгө чүдүлөр дүдүскөчө чүгө дөт хөпшөк болган мичанай кы-лып, барылайып, эстин чи-лдип тургулаан. Чүгө чыгыс Обь-ла хөзөңи көстүп, чөд-дөрүнчө ошун хунуап, чый-ны-канын чыккан.

— Эх, Лука, Лука!— деп Анискин каталаан.

Ол Семёновчө элтип келгеш, карактарын аякыда, бажың жууу халап кылган. Анискин база дагың оозум шүпөтөт аларган, мичалда-ла карак-тары кыжгытышышаан эри-перин кып-кылаан аларгылаан, сактырга-ла карактарың шоо-лунда биес-ле хөзөңи Обьтун көк сүк корчүткөшөп, кы-ргың сөкө бурдурарын сыл-дыртышышаан турган мичаш. Унасток төлөзүн дыка-ла үр-мыч чок турган, оон соонда аяар чугалаан:

— Лука, сөчө көргөшмө, адыргалың жолуру кичи мен! Сурга кезөөдө хөгүтү чөдүр-дүр сен, кичи болган экинчө таскан, оорган суйбардыр, бүгү чүе сөң чүрөгө эрим-дир. Хөзөңчө аттырган база буттарың майышкан-даа бол-за, Лука, сен шак ишчээр чүс чылда чүртүп бөз сен. Че, сен чүдүзөн мичадыр ападың!— деп, Анискин айтырган, мичалда-ла оон үшү харым на-лавайп турар байлаадыр кыл-дыр дыналаан; унасток төлө-зү болу хааскан хөдүдө-ла чугалаан турган. Сөртүчөк кылаш-биле өрөөлдү эртекте, чалгааран чүгө дөт солагай таланы каракың кырып хө-ваанчө стүвертин ийи үн-дүргүшөп, кызыл чургайың калдырарын көчүп эгелөөн. (Улааныч.)

Суг-Акем ортумак школа-нын 72-күк классынын шүтү-шүтү тоскы, башкылар С. Чыртакан болган С. Сат Одарыны удурутугаы-биле «Суг-Хөл» совохотун шөд-дөрчө бдүдүргө практикамын эртерин турар.

погаалар расадаанын өстүр-гөш, бжыкылаан унасток-кына олурган. Ушүттерден элбөк дүжүтү өстүрүп алы-рынын, оларын ажаан-кадга-ларын агараларын өөрөнчө-ринде бдүдүргө практикамын эртерин турар. Совохаа чакы хөвү ажы-дары эгелеш турар үшө өөр-өнчөшөлөр шөддөрүн сугарып,

эвөшн өвөс калыстаны, ном-дөрү, огурун ашкын ашкын шүтүшүрээш. Бойду чүрума-лы бдүргөн унасток амы хөшөрдө практика эртерин үргүчүлөшпашан. ЧУРУКТА: өөрөнчөкчө-лөрүн ушүттер өүлөшөн хы-нан турары. А. ЗАЙЦЕВИН фотолары.

ӨӨРЕНИКЧИЛЕР БРИГАДАЗЫНДАН—КОЛХОЗЧЕ

Ставропольдун «Гвардейки» колхозунга тус черниң шко-ла-нын 23 дозукчуларындан оларын тараанылар отрядын кинер дугайында билдирими-нинер кирген. Баштаар чер-ниң шиттирчө чыгыс аай бол-ган—«Хулзеп алыр!» Билди-риншиктерин хай кезиниң ээлери — ажал-агының эң эки механизаторларынын оол-дору. Оң-биле калы ол оон классчылар күш-ажыкың эки-менни чөкөт чаа чөдиршик-нин дужааган турган—тараа ажуудун азыгарга кириш-ке, «Нива» дөт 6 көмбайн

биле 25 муң центнер тарааны бастырганнар. Амаалда агрегаттары баша-ларына оларын кичи бузуу шоланың бдүдүргө бригада-зынча өөрөнчө алган. Ол бри-гадага колхоз тарыла шөлү-нүң чамдызын, хөзүң сайы-радыр болган чажылда маши-наларын, тракторлары болган көмбайнлары тусыйлап бер-ген турган. Ынчанаш ам бүгү онгу классчылар ортумак эр-тени дугайында аттестат-биле кады механизаторун шыны-гызын ал турар. Моон ужурун-да чыл бдүдүрө школа доозукчу-

ларынын кезин хирези тара-нылар кылдыр хулзеп алырын дилезин бидириншиктерин колхоз баштаар черинге ки-рип турары таварыга эвес. Ставропольда өөрөнчөкчө-лөрүн 333 бдүдүргө бригадалары барык чөдө муң хире ус-туку классчылары каттыш-тырып турар. Бо чылдың дү-мүк амаалдазынга хөй-хөй шоланыларын «өдөз ажал-агы академиямын» кичи-тиргенери шылааран. Н. СТАЖИКИН. (СЭТА-ның көрр.). Ставрополь.

телевидение

Table with TV program listings for Moscow and other cities. Columns include city, time, and program name. For example: MOSKVA, 10:00 - Медведер, 10:10 - «Зарядка үшүер!», 10:30 - Будильник, 11:00 - «Совет Эмелдегине бааран боюн тур мөн».

КАИНИН ЭКРАНЫ С А Н Ы КЫЗЫРЫЛЗА-ДАА

1977 чылдың июль айда Кызыл хоорайнын левкоз-рыне оруп-транспортина 7 озаал-ондак болган. Эртен өздөшкө ол үезинде 24 авария болган турган, мичанаш бай-дал элеш чөгүртөш деп бо-дур. Орук-транспорт озаал-он-дандарында немек-көргөш икелерини сашы эртен чыл-дың ол үезинде 23 турган-да бо чылым 9 чөдөр кызы-рылган. Бирчалда-ла амы-ты-пандан чаргаланырарын салы өзө бергени дүрөшчөк болуп турар.

турар «турамын» чөлаачылар база бар. «Гыза сүт түдүгү» трестин автобалаазында Н. Ас-тафьев мурунда кеземче хөзөңгө кирип чораяп хире-де-ле, болушун хуу машина-нын эвирик үш үдө мурун чорашаа туттурган. Туубу бо заводунда В. Берлов база мид-дыг байдалдыр чораша, каш удаа туттурган. Ам оларын чөлаачылар эргезин 5-5 чыл-дарда казаан.

Эртен айда автобалаадыр оорлан мулар чоруктар база болдулаан. Чилээ, Татов кудумчузуна № 36 бажынын чалында М-412 маркылы машинаны июль 25-тен 26-же лүвезинде оорлап мунган. Ону тонай апарган чыкканы чүгө 29-та тынкан. Оу-ла каагалаан чөлаачы Ю. Черменевтин эдилегинде турган ГАЗ-52 маркылы автома-шинаны оорлап мунган, үрөк иял чыкканы тып алган. Ийиң таварылгалары хөйү көргүчү болур.

Мичанаш чөлаачылар болган хуузуңда машиналар кыжылар транспортун оор-датыш кылдыр дөрип, мичанаш хайгаараал чок ка-болы чугула. Дилгый авто-машиналарын ияң каа ба-жынар чангыта тургузарып соксалдыр болза эң.

ИДЕГЕЛДИГ ДУЗАЛАКЧЫЛАР

Республиканын оруктары-га, хоорайларыга болган чурттакчылыг суураарында колдарында кызыл постер болган алган, орук башкаар жезал тутнулаан кыжылар бо-ла жуураакы бөзө бис. Олар чорук кылган машина-ларын доктаатып, чөлаачы-ларын документтерин, ма-шиналарын техниктиң бай-далын хынап турарар.

Ол бола күрүңгөн автөн-специализып идегелдик ду-залакчылары — тускайык-тан кичи тура унусу дру-жыкчылары хайгымын дө-дөрчүлөшүр. Тускайыктың эки тура дружинякынын эң хөй кезе-ээ оларга идегелдик хөй-ни-тич хөй-ничилик аска-лаан дагың күчүлөшүр. Ияңгы «Трансели-кохтехникамын» транспорт бдүдүргөшүн тускайык-тан дружинякынын коман-дыр Мылсанский, ол-ла дру-жиняда Браунинг, Звез-дскийн, ВЛКСМ обкомунун хөзөңчө Уюлуктуң дөш өскө-лаа хөй-хөй дружинякы-терин кызымак аякыл-ды турары демелгээр чугула. Устүдө адаанымы

чайладып турар. Тускайыктың эки тура дружинякынын эң хөй кезе-ээ оларга идегелдик хөй-ни-тич хөй-ничилик аска-лаан дагың күчүлөшүр. Ияңгы «Трансели-кохтехникамын» транспорт бдүдүргөшүн тускайык-тан дружинякынын коман-дыр Мылсанский, ол-ла дру-жиняда Браунинг, Звез-дскийн, ВЛКСМ обкомунун хөзөңчө Уюлуктуң дөш өскө-лаа хөй-хөй дружинякы-терин кызымак аякыл-ды турары демелгээр чугула. Устүдө адаанымы

коллективтерин дружинякы-тер дежурыйлашыкчө бө-гөн соонда, оруктарга и-яңгы кудумчуларга кудумчу чурум үрөзөргө келдере бербей, эң шыгымы хайга-рааш, ияң-ла илердиш тур-ар.

Тускайыктың эки тура дружинякынын аякылаа эки чүдүлөрн демелгеш ту-ра, бар чөтпөстөргө кычкы-гей салбай барып болба-ла. Овур, Бай-Тайга районлар, № 2 АТБ-де, Кызылда аш-чылар аякыл-агымында дру-жинякылар барык аякылдаан турар. Дежурыйлашыкчө эки тура дружинякынын эң хөй кезе-ээ бөзө болган оларын бөтөн чамдыктыр хөдөлгө-лөрүн чөдөр күчүлөшүр тур-ар. Ияңгың үстүдө азат-тыган районларын, бдү-дүргөштерин болган тускай-кыктың дружинякынын өскө-лаа коллективтерин удурутучулары демелгеш-чөк чөтпөстөрн чылды-рып икелчөгөй сөзө эл. В. САМАРКОВ, КАИ-нин инспектор.

МОНОУ БАЗА САГЫНАР

Карагы үездө, иялгы дүе орукта транспорт баш-каар чораша, кудумчу шим-чөккө-биле чуруму сагып, икелчөгөй болду чугула. Чамдык чөлаачылар дүе оруктарга транспорт шим-чөккө-биле эвеш болуу дөш саргыкы-биле харысалгызы көрөшкөшөр хөвар эвес. Бир эвес транспорт карак-тыда башкаар чорудула, мурундарда база транспорт оорун орган болза, оларын араамда хөмчөшөп мича то-дарадыр чугула. Мындай таварылгада мурунда чоруп орган автомобиль соонда чоранынын аймак чок чоруну баш удуу камгалап болур.

Чүгө дие, мурунда транс-портту чөлаачыны орукта эки көрүп чоруп болганда бодуну болган соонда чо-раан транспортун чорурунга чогумчалык байдалы тур-гулар. Республиканын оруктары-га болулаан транспорт өзө-лөкчө-биле чылдаанын толардыр, оларын хөй кези чөлаачыларын оруктар бедиршиң, ээр, доктаар чердере кудумчу шимчөк-кө-биле чуруму хаякыта-нында, сагыштыгыр меэ-лери өй-шаанда бербөшө-дөн бооп турар. Чамдык чөлаачыларын орукта чүвөңчө көстүр, кө-зүлбөшөн азы бодунуң башка-

рың чорурду автомобильдин чырымы барымдалаалың, транспортту дүргөн чорукта-нында болган озаал-онда-ларын салы база-ла эвеш эвес. Карангыда орукта у-күштү чорун орган авто-мобилин чөлаачыны хундуу-вөс, тодартылаарга, ыраакы көстүр чырып укүштүр кел чорур автомобильге өкүрүк бербөс чөлаачылар бисте ора-дан бар. Бир эвес башкаар чораша-нынар транспортту чырып баксыраал, орукта чүвөнч көстүр багай алара, шим-чөккө-биле оон ылай уламчы-лаарын соксалдыр чугула. А. АКИФЕВ.

ЧАДАГ КИЖИЛЕРГЕ

Бир эвес кудумчуда чадаг кыжы кылаштар трөртүр азы орук чок болза, канлар чорур болза иял? Мындай таварылгада чадаг кижилер кудумчунуң кыды-была чыгыс озурут кылдыр кылаштар болза эки. Чү-гө дөргө ийи азы ош хөй озурут болу бөзгө, кудумчу-нун азы оруктын машина и-жер чери кызылааш, шим-чөккө-биле бергелди бөз.

Ийиң кудумчуларга чадаг чорурда солагай талаамы-ба-де чоруп орак транспорт шимчөккө-биле укүштүр кылаштары калжа-лаз айым чок. Ияңчар чорун орган ийи удуу кел чоран транспорт дүргө өскөрип каар болган оон орундан баш удуу чайлай берип болур. Бо болза иялгыла удуу хөмчө-лөкчө транспорт аймак ут-күдү келгенде дыка өптөг. Ду-неки үеде мичаар чоран кичи транспортун чырып доран көргөш, баш удуу башкаарын ал четтигитер. Хат-мурунаның, тумашың

үездө чадаг кижилерин оруктуң азы кудумчунуң ма-шина мапшаар кезө-биле чо-руру көчүт олдагылаш. Чүгө дөргө ийиң үездө чүвөнч көстүр дыка багай болгай. Бир эвес иялгы тава-рылгада чадаг чорурду иял-ла албай алара, чадаг чо-раан кичи холуга хып чо-руру фонар ийиң өскө-лаа чырып чорур хөзөңчө дөт-дүр чораз эки.

А. АЛЕКСЕЕВ.

КИНО

АВГУСТ 7-ДЕ «НАЙЫРАЛ»: «Доктор Айболит» 10.00, «Өт-бүдө байыр-далымын хуну» 11.50, 13.40, 15.30, 17.20, 19.10, 21.30 шактарда. «ПНОНЕР»: Кичиымыды 9.10, 12.30, «Иван Бровин кур-чөдө» 10.40, 14.10, 15.50, «Ан-нок дөзрин алаа-биле» (2 се-риялыг) 17.40, 20.30 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Эртинге шыгаала хөа» 10.00, 11.30, «Зорроңу удуу жураалдары» 13.00, 15.00, 15.50, 18.40, 20.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Маргылаа автомобильдеринде көргүш чөк оозаар» 9.30, 11.10, 13.00, «Решма болган Шера» 15.00, 16.30,